

Warszawa, dnia 16 lipca 2002 r.

Opinia prawna

na temat projektu ustawy o zmianie ustawy o szkolnictwie wyższym oraz ustawy o wyższych szkołach zawodowych (druk nr 657)

Podstawowym celem rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o szkolnictwie wyższym oraz ustawy o wyższych szkołach zawodowych (druk nr 657) – dalej cytowany jako „projekt” – jest wprowadzenie zmian do ustawy z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 65, poz. 385 z późn. zm.), które umożliwiłyby tworzenie przez uczelnie wyższe zamiejscowych ośrodków dydaktycznych (obok filii i wydziałów zamiejscowych uczelni), w których zajęcia mogłyby prowadzić wyłącznie jednostki organizacyjne posiadające uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora (art. 1 pkt 6 lit. c) projektu).

Projekt zawiera również liczne zmiany o charakterze dostosowującym i porządkującym. Są one ważne z formalno-prawnego punktu widzenia, nie wpływają jednak na merytoryczną ocenę projektu jako całości. Przedstawiona w druku sejmowym nowelizacja sporządzona jest starannie, zgodnie z regułami sztuki legislacyjnej.

Szczegółowe uwagi do poszczególnych przepisów projektu przedstawione zostaną w dalszej części opinii.

1. Przepis art. 1 pkt 1 projektu rozwija zakres przedmiotowy upoważnienia ustawowego do wydania aktu wykonawczego, zarówno od strony podmiotowej (dopisano „zamiejscowe ośrodki dydaktyczne”), jak również przedmiotowej (minister określał będzie nie tylko „szczegółowe warunki tworzenia” jednostek, ale również „szczegółowe warunki ich funkcjonowania”). Moim zdaniem, ze względu na wagę spraw jaka będzie unormowana w ww. akcie wykonawczym, warto byłoby doprecyzować wytyczne dotyczące przyszłej treści rozporządzenia (ma ono bezpośredni wpływ na sposób działania uczelni – podmiotów nie podporządkowanych organizacyjnie ministrowi).
2. W art. 1 pkt 3 lit. a) projektu, dodawaną frazę: „z zastrzeżeniem ust. 1a” należy poprzedzić przecinkiem („, z zastrzeżeniem ust. 1a”). Uwaga ta ma charakter legislacyjny.

3. Projektodawca zdecydował, że pierwszy statut uczelni niepaństwowej nadawał będzie wyłącznie jej założyciel (do tej pory pierwszy statut nadawał założyciel uczelni lub na jego wniosek minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego). Statut nadawany ma być na czas nieokreślony (obecnie nadaje się go na rok). Projekt zawiera w tej materii również przepis przejściowy, zgodnie z którym: „pierwsze statuty nadane uczelniom niepaństwowym na okres jednego roku, obowiązujące w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy, stają się statutami nadanymi na czas nieokreślony” – art. 5 projektu. Por. też analogiczne rozwiązanie w art. 2 pkt 8 lit. b) projektu.
4. W art. 1 pkt 4 projektu projektodawca rozszerzył m.in. zakres obowiązku informacyjnego uczelni. Uczelnia musi powiadamiać ministra również o „bazie materialnej i obsadzie kadrowej” nowoutworzonej zamiejscowej jednostki organizacyjnej.
5. Zgodnie z art. 1 pkt 6 lit. b) projektu zmieniony zostanie podmiot, który opiniuje tworzenie i przekształcanie podstawowych jednostek organizacyjnych niektórych uczelni. Dawniej czynności opiniowania dokonywała Rada Główna Szkolnictwa Wyższego (wybieralny organ przedstawicielski szkolnictwa wyższego), w myśl projektu, obowiązki te przejdą do Państwowej Komisji Akredytacyjnej (powołuje ją minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego).
6. Przepis art. 1 pkt 6 lit. d) projektu stanowi, iż pozwolenia ministra do spraw szkolnictwa wyższego wymagało będzie nie tylko „tworzenie zamiejscowych jednostek organizacyjnych w uczelni niepaństwowej”, ale także ich „przekształcanie i zniesienie”. Projekt nakłada więc stosunkowo istotne obostrzenia w powyższym zakresie.
7. Rozwinięty został katalog spraw, które na podstawie art. 149 ust. 3 ustawy o szkolnictwie wyższym mają zostać uregulowane w rozporządzeniu (art. 1 pkt 7 projektu dodaje 3 nowe punkty do dotychczasowego katalogu). Projekt uzupełnia również upoważnienie ustawowe o wytyczne (stosowanie do art. 92 ust. 1 Konstytucji).
8. Nowelizacja ustawy z dnia 26 czerwca 1997 r. o wyższych szkołach zawodowych (Dz. U. Nr 96, poz. 590 z późn zm.) zawiera wiele przepisów, które nie dotyczą bezpośrednio *meritum* regulowanych w ww. ustawie spraw, ale mają za zadanie tylko i wyłącznie uporządkowanie tekstu ustawy oraz dostosowanie jej przepisów

do nowych merytorycznych propozycji. Mówiąc innymi słowy, część zmian proponowanych przez projektodawcę ma charakter legislacyjno-prawny, służy poprawie komunikatywności tekstu oraz uzgadnia redakcję nowelizowanych przepisów. Do tej grupy można zaliczyć np.: art. 2 pkt 1; art. 2 pkt 2 lit. a) i c); art. 2 pkt 3 lit. a) i b), art. 2 pkt 4 lit. a) i b); art. 2 pkt 5; art. 2 pkt 9; art. 2 pkt 10; art. 2 pkt 11; art. 2 pkt 12.

9. Proponowałbym aby art. 4a ustawy o szkolnictwie wyższym nadać nowe całościowe brzmienie. Uwaga ta ma charakter legislacyjny. Art. 2 pkt 2 projektu nowelizuje *de facto* wszystkie jednostki redakcyjne ww. przepisu, a także dodaje cały ustęp (1a). Poprawiłoby to niewątpliwie czytelność dokonywanych zmian. Ponadto, w art. 2 pkt 2 lit. b) projektu błędnie sformułowane zostało odesłanie pozaustawowe (przepis powinien odsyłać do art. 4a ust. 2 pkt 2 ustawy o szkolnictwie wyższym, a nie do art. 4a ust. 2 pkt 3).
10. W art. 2 pkt 8 projektu znalazły się dwa „drobne” błędy legislacyjne. Nowelizując art. 17 ust. 1 należy pamiętać, aby przed zwrotem „z zastrzeżeniem ust. 3” dopisać przecinek (powinno być „, z zastrzeżeniem ust. 3”), a z kolei skreślając w art. 17 ust. 3 wyrazy „na okres jednego roku”, należy również wykreślić przecinki oddzielające to zdanie w oryginale, jako zdanie wtrącone (powinno być „, na okres jednego roku, „).
11. Zgodnie z art. 2 pkt 6 projektu „zmiana kierunku kształcenia” uczelni niepaństwowej może być dokonana tylko na podstawie pozwolenia ministra do spraw szkolnictwa wyższego. Udzielenie lub odmowa udzielenia ww. pozwolenia następuje w drodze decyzji administracyjnej (art. 2 pkt 7 projektu).

Sporządził: Piotr Radzewicz